

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 120 Lei
Pe jumătate
de an . . . 60 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

INSERTIUNI

și reclame după învoială

ROMÂNUL

REDACȚIA
Bulevardul
Regele Ferdinand Nr. 50

ADMINISTRAȚIA
Biroul de ziare I. Martin
Str. Horia No. 2.

Apare săptămânal sub îngrijirea organizației Tinerimei Național Tărăniste.

Condiții de existență pentru un partid politic.

Oameni cu aceeași gânduri și urmărind aceeași țel s'au adunat la un loc și au format actualele partide politice. Fiecare grupare își are încredințat crezul său politic într-o cârtică numită «Program», pe care îl face cunoscut masei prin publicațiuni și prin viu grai. Cu un cuvânt un partid politic înseamnă un program și o organizație. În program se găsește sintetizate toate ideile călăuzitoare precum și sistemul cel mai bun de aplicat pentru ca scopul urmărit să fie atins. Prin organizația de partid se caută ca forțele izolate să fie disciplinate în vederea luptei comune pentru realizarea programului, singura rațiune de a fi a unui partid politic.

Un program politic trebuie să cuprindă toate problemele mari care interesează întreaga viață de stat, cu excluderea preocupării de interes personal sau de clasă. În el trebuie să se găsească și soluțiile problemelor ce se pun, date într-un spirit de solidaritate națională și de armonizare socială. Credința în program și sacrificiul făcut pentru ideile cuprinse în el se capătă în urma educației de disciplină conștiință și de solidaritate între toți membrii aceluiaș partid, — acestea odată căpătate fac adevărată țara morală a organismului politic. Organizația politică care se face vrednică de toate sacrificiile și știe să înlăture orice încercare de corupție, devine adevărat instrument viu de luptă și o mare forță morală.

Care din partidele existente în țara românească au la bază principiile de mai sus? Răspunsul se poate da examinând situația lor actuală.

1. Partidul liberal dacă se mai menține pe arena politică nu este datorită substratului moral pe care trebuie să se sprijine

orice partid de masă, din contră coeziunea dintre membrii, constă în rezolvarea intereselor materiale ale partizanilor pe spinarea țării. Liberalii, ca orice organism politic, au un program scris și cu bune principii dar de care nu se țin, și un altul nescris pe care îl aplică și pe care îl știm cu toții, cât este de dăunător țării întregi. Dănuirea lor în viața politică a țării se datorește lipsei noastre de educație cetățenească. Când vom ajunge ca majoritatea cetățenilor să-și dea seama de pericolul care amenință statul în urma unei astfel de politici, numai atunci sistemul de guvernare liberală va înceta. Să sperăm că în curând ziua răfueții va sosi. Din acel moment averile statului nu vor mai putea fi speculate de liberali în interesul lor — din contră va ajunge un bun comun. Îndepărtați de la aceste beneficii, partizanilor se vor răspândi cum se răspândește un cârd de porumbei, când văd ușiul.

2. Partidul averescan, format

din trespădușii care nu nu văd în putere de cât un mijloc de procopsire, este o grupare politică fără nici o orientare în conducerea țării. Lucrând la voia întâmplării și după bunul plac al miniștrilor.

Acest partid este o combinație liberală făcută în scopul de a-l opune partidului național-tărănesc ori de câte ori acesta ar încerca cucerirea puterii prin voința masei. Gruparea aceasta politică va exista atâta vreme cât vor mai putea liberalii să-i dea oxigenul necesar, în momentul când liberalii au scăpat din mâna balomul cu oxigen, peirea averescanilor este sigură. Tipicul după care guvernează țara le este dictat de liberali, probe pentru această avem

protestările zilnice, ce se fac din partea membrilor partidului național-tărănesc, în privirea abuzurilor de tot felul, în contra ilegalităților, în contra diferitelor afaceri făcute în contul statului, etc.

Atât partidul liberal cât și averescană se vor descompune cu timpul, fiindcă baza lor nu au o rațiune morală, și fiindcă elementele care le compun sunt unite vremejnic prin interese, prin urmare nici unul nu îndeplinește condițiile firești și de neapărată trebuință cerute pentru un organism viu și în pînă dezvoltare.

3. Partidul național-tărănesc este singurul care corespunde principiilor și necesităților superioare de stat — pe care le-am schițat în al sus — numai el este sortit să ne dea o viață sănătoasă de stat în toate funcțiunile ei, eliminând de la sine elementele bolnăvicioase, care nu se pot acomoda cu împrejurările în care trebuie să se desvolte o viață românească normală. Partidul format din elemente muncitoare și cinstite, având legături directe cu straturile sociale cele mai capabile și care formează temelia nesdruncată a acestei țări, este menit să schimbe din rădăcini sistemul actual de guvernământ, partid cu rădăcini puternice în solul țării noastre și condus de credință neclintită că numai prin ridicarea morală, culturală și economică a păturei țărănești, vom putea ajunge și noi să fim socotiți printre cele lalte popoare civilizate, partid înănat de la spate de valorile apei celor mări și productivi, nu poate să fie ținut în loc de putregaiul partidelor vechi. El este chemat să deschidă larg porțile dreptății și ale libertății pentru toți obijduiții țării acesteia. Pretinziilor noastre le recomandăm puțin răbdare, fiindcă ora mull așteptată în curând va sosi.

Sălcianu.

Apărarea lui Iuliu Coroianu

Urmare și sfârșit.

Gravitatea acestei proceduri de altfel o găsește în ceea ce întâmplare înainte cu 4 zile.

Dacă nu-mi pot procura dovezi, întreaga mea piedoarie va schiopăta, și aceasta nu va fi oștă dreptului și justiției și nici nu le va corespunde chiar din motive arătate.

După această citește pasagiile actului de acuză citite de procurorul regal, și constat că înaintea tribunalului este acuzat acel comitet de 25 și în numele acestor 25 acuzați stau astăzi înaintea tribunalului și a curții cu jurați.

Președ.: Dle translator nu este chiar așa.

Ac. Iuliu Coroianu (ungurește): Ca cei 25, cari am fost puși sub acuză și cari am fost citați înaintea acestui tribunal, noi suntem reprezentanții, mandatarii fiilor națiunii române, care locuiește în această patrie.

(Continuă românește). Nu consider competent nici tribunalul, nici curtea cu jurați, se poate judeca fără preocupare în cauza aceasta fiindcă aceasta este chestiunea politică a națiunii române și chiar în țara aceasta ea figurează ca și chestiune politică. Găsește însă imposibil ca delegații unui partid să poată judeca conștiincios în această cauză. Presupun că jurații au cea mai bună convingere, nu pot însă crede, ca ei să se poată ridica atât de mult, ba chiar în urma situației lor speciale, să poată pronunța în cauza aceasta verdict desinteresat și fără părtinire.

La noi instituția Curții de Jurați este așa, și nu se poate găsi păreche nici în străinătate, și nici în România apropiată, că acolo Curtea cu Jurații nu este pusă pe aceste baze, ca la noi, — că un partid politic stă față în față cu altul. Și fiindcă este așa, găsește imposibil ca asupra comitetului de 25 Curtea cu Jurați să poată judeca independent, care ca atare și ca reprezentant al poporului român a fost recunoscut și din partea superioarei autorități a țării. Din motivul acesta găsește imposibil, ca jurații să poată judeca nepreocupați. De aceea la noi aceasta instituție este barbară.

Președ.: Fraza aceasta nu ai tradus-o bine domnule translator Kosmutza.

Translatorul Lechmann: A întrebuințat fraza aceasta dar nu în sensul acesta.

Ac. Iuliu Coroianu (ungurește): Am întrebuințat-o în sensul, că oricât ne-am nizu să acoperim contrastele, cari se vor ivi în fața lumii prin aplicarea în forma aceasta a justiției, ar fi imposibil ca în măsură mai mică sau mai mare barbarismul să nu se arate. Și aceasta ne-ar durca. (Continuă românește.) Iar dlui procuror general, permțând acestea îi adresez rugăminte, ca în interesul justiției să retragă actul de acuzare, că prin acest act de acuzare nu va apăra prin nici o parte interesele țării.

După ce nu am avut timp suficient să-mi pot procura dovezile, pledoria mea în tot cazul va schiopăta numai, și de aceea rog din nou pe procurorul regal, ca atât în in-

teresul patriei cât și al justiției să revocare scriptul de acuzare.

După aceasta trecând la însuși Memorandumul, afirm, ca acela s'a întocmit în ședințele comitetului executiv, ținute la Sibiu în zilele de 25 și 26 ale lunii Martie din 1892 și atunci s'a hotărât imprimarea lui și traducerea în diferite limbi.

(Continuă unghurește): Am fost încredințat ca atunci s'ar fi hotărât redactarea lui, imprimarea și distribuirea lui în diferite limbi. (Continuă românește).

(Translatorul intervine.)

Iuliu Coroianu: Fiindcă cercetarea s'a deschis contra Memorandumului și prima oară ia nu s'a pornit contra comitetului executiv de 25, ci contra proprietarului tipografiei Eugen Brode și contra personalului institutului tipografic. Declar mai departe că interogatorul s'a făcut la 1893, va să zică după un an și trei luni. Prezintă de astădată Tribunalul și o altă gazetă, ca că arată când a apărut în acele ziare textul Memorandumului. Adeca într-un timp când textul încă nu era nici în mâinile comitetului executiv, și putea fi citit de ori cine.

Recursurile de nulitate ridicate contra ordinării instrucției au fost arătate mai înainte, vreau să constat însă, că cercetarea prealabilă contra comitetului executiv de 25 s'a început la 13 Mai 1893 și atunci a fost înaintată cererea dlui procuror general regal ca procesul pornit contra institutului tipografic să fie extras și asupra comitetului executiv.

Alegerile de deputați mireni în Adunarea Eparhială.

Rezultatul scrutinului de Duminecă

Acum Duminecă în 10 l. c. s'a efectuat scrutinul alegerilor de deputați mireni în adunarea eparhială Arad pe un period de 5 ani. Neavând încă rezultatul alegerilor din partea bănățeană a Eparhiei Arad, dăm rezultatul din județul Arad, care este următorul. Au fost declarați aleși în: Cercul Arad: Iosif Mojdovan și Dr. Cornel Iancu. 2. Buteni: Vasilje Goldiș și Dr. Aurel Grozda. 3. Cermeiu: Ioan Chera și Dr. Emil Micloși. 4. Chișineu: Dr. Iustin Marșieu și Dr. Emil Veliciu. 5. Curtici: Dr. Victor Hotărăn și Dr. Adam Iancu. 6. Gurahont: Colonel Alex. Vlad și Dr. T. Băbuția. 7. Hălimgiu: Dr. Ioan Robu și Dr. Mihai Nicula. 8. Ineu: George Adam și Dr. Teodor Burdan. 9. Pecica: Dr. Iulian Borneaș și Vasile Bonet. 10. Rădăna: Dr. Eugén Beșeș și Dr. Romul Cofoiu. 11. Șiria: Axente Secula și Dr. Emil Montia. 12. Șebiș: Dr. Mihai Marcuș și Ascaniu Crișan.

În legătură cu aceasta aflăm că comisarul consistorial din Ineu a purces în mod arbitrar respingând fără nici un motiv procese verbale din mai multe comune, pentru care cauză se va și contesta acest scrutin.

Ținem să amintim în acest loc, că candidaturile pentru aceste alegeri s'au făcut în confetere cu toate elementele cari pot

cădea în câmpul în tendința de armonizare a vicții noastre bisericesti, fără considerare la coterii ori culoare politică.

Partidul nostru, care reprezintă sufletul popular dela țară cu dragă inimă a primit a contribui la aceasta operă de regenerare morală și bisericască, nu a căutat să-și arate forța prea bine cunoscută, ci a căutat a echilibra forțele.

Față de această tendință acceptată de toți, partidul politic vesnic dușman nouă și din aceste alegeri a căutat să facă o chestie de forță politică maltratând masele cu agenți electorali și proceduri electorale, până când această parte respectând statutul și spiritul marelui Șaguna, a lasat liberă manifestarea voinței parohienilor.

Nici nu se va putea altfel, căci doar acel partid a introdus lupta fratricidă în Biserică, dovadă alegerile de acum 4 ani, când furia teroarei administrative n'a cruțat nici comisarii consistoriali de atacurile banditești a cetelor de bătăuși. Așa se explică și încercarea de teroare a acestora exercitată și acum, și care pe lângă multele scandaluri provocate la alegeri, nu s'a reținut de a compromite în contra preotului de toți prea stimat și iubit din Chișineu: G. Popluca, căutând conducătorii lor locali prin bătăi și scandal a'l blama și reține în funcțiunea sa bisericască.

Am amintit acest caz din ceje multe recente, pentru ai avertiza iarăși și iarăși: că nu este bine a se juca cu focul.

Primăria Municipiului Arad.

Serviciul administrativ

No. 9153—1927.

Ordonanță.

Noi, Primarul Municipiului Arad, în confetere cu comisiunea de recensământ a populațiunii ordonăm următoarele:

Conform ordinului consiliului de ministrii No. 637—1927, la data de 24 Aprilie 1927, se va face în toată țara recensământul populațiunii. Numărătoarea se va face prin completarea de buletine de fiecare familie.

Fiecare cap de familie va primi un imprimat «buletin de familie» pe care este dator să-l completeze după situația familiei sale de la data de 24 Aprilie 1927. Imprimatele vor fi distribuite la domiciliu de agenții comisariatului de poliție unde aparțin familiile cari până la 17 Aprilie nu vor primi imprimatul necesar, urmează să reclame la comisariatul polițianesc, unde aparțin.

Completarea buletinului de familie se face după cum urmează:

În capul listei se înscrie comuna Arad, strada și numărul casei unde familia își are domiciliul real.

Rubrica: Nr. buletinului de familie (menaj) rămâne goală. După aceasta urmează întrebări referitoare la situația capului de familie.

În rubrica de sub «1» se înscrie mai întâi numele de familie apoi cel de botez.

În rubrica de sub «2» anul, luna, ziua, comuna, județul și țara nașterii sale. Numele comunei și județului are să se înscrie în forma oficială.

În rubrica «3» urmează să se înscrie originea etnică a capului de familie. Se vor folosi numai numirile stabilite în imprimat ca maghiar, sârb, etc. nu se vor folosi. Originea etnică se va stabili de fiecare după cum este născut și nu după cum a fost crescut. Aici amintim, că indivizii de ritul mozaic la exprimarea originii etnice pot folosi numai cuvântul evreu, căci celelalte numiri: izraelit, jidan, mozaic, etc. exprimă religiuca.

În rubricile «5» se va înscrie cu litere răspunsul cuvenit, iar cuvintele nepotrivite vor fi tăiate prin câte o linie.

Rubrica referitoare la ocupație, reclamă o grijă specială fiind nevoie să se

poată constata dacă respectivul este independent sau ba. deci răspunsul ce se va da trebuie să ne clarifice pe deplin. Acei indivizi cari lucră pământul propriu vor înscrie: agriculturi, cei cari nu lucră la pământul propriu vor înscrie: Muncitori agriculturi, comercianții și industriașii vor fi înscriși după specialități așa: băcan, negustor de spirt, tăbăcar, pantofar, tâmplar, iar cei neindependenți după specialități: soțai sau ucenici, iar cei fără pregătiri: muncitori industriali sau comerciali.

Funcționarii publici își vor înscrie și calitatea instituțiunii ce o servesc, așa: funcționar la administrația financiară, funcționar la C. F. R., funcționarii particulari nu vor înscrie nici o detaliere a funcțiunii, numai funcționar particular.

Rubricile «8» și «10» se completează numai după terminarea listei nominale a persoanelor cari compun familia, după contra pagină.

Această pagină se completează după următoarele norme: Se înscrie numele defamiliei, apoi numele de botez, a fiecărui membru al familiei. Sub Nr. curent 1 va fi înscris însuși capul de familie «este ușoară pentru ori și cine, în rubrica sexul» se va trage o linie perpendiculară: I. după cum este cazul, la vârsta se va înscrie cu numeri arabici numărul anilor impliniți. La rubrica origina etnică se va proceda la fel cum s'a zis deja mai sus.

Rubrica: cetățenia: este foarte importantă cu deosebire pentru acei, cari nu au această situație regulată. Este în interesul fiecărei persoane să-și înscrie situația adevarată, căci la din contră, nu numai că va fi supus sancțiunilor legale, dar mistificând rezultatul final, aduce stricăciune și cauzei generale, prin înscrierea falsă a cetățeniei. Prin aceste liste individul nu poate câștiga nimic, dar poate pierde foarte mult în bani, în suferința închisoarei și în neglijarea situației sale și semenilor săi. În această rubrică «român» se va înscrie acel individ, care este înscris în listele de cetățenie a cetății comune de pe teritoriul României cei născuți în Vechiul Regat sunt de drept cetățeni români. Străinii se vor înscrie după țara lor așa: Ungur, bulgar, jugoslav, etc. Indivizii cari nu sunt cetățeni străini, dar nici nu sunt înscrisi în listele de cetățenie din vre-o comună a țării vor înscrie cuvântul: neconstatată. Rubricile următoare se pot pricepe ușor.

Sub capitolul 1 al listei: vor fi înscrisi numai membrii de familie cari stau în strinsă legătură unii cu alții, până când personalul de serviciu va fi înscris sub 2),

iar mosafirii (oaspeții în trecere și persoanele aflate în gazdă vor fi înscris sub 3).

La completarea buletinului se vor avea în vedere și instrucțiunile de pe partea din jos a paginii primă a buletinului.

Hotelurile, hanurile, internatele, sanatoriile, spitalele ospiciile, casarmile vor completa numai listele (formularul B.) care se va înmăna sepeș și mai târziu. Proprietarii acestora sunt datori să înscrie toate datele cerute pentru fiecare persoană care se află la data de 24 Aprilie a. c. în unul din aceste așezăminte, de cel puțin 10 zile. Cei veniți mai decurând vor fi trecuți în buletinul de familie la domiciliul lor. Proprietarii acestor așezăminte pentru dânsii și familiile lor vor completa buletinul de familie (formularul A).

Imprimatele se vor completa cu un scris legibil, frumos și românesc și vor fi semnate de capul familiei în stânga listei.

Indivizii cari nu știu să completeze buletinul și lista primită, din cauza că nu știu carte sau că nu cunosc limba română, sunt în drept să ceară completarea acestora dela agentul recensor, care este dator să satisfacă fără de a putea pretinde sau primi vre-o plată. În acest interes aceștii cetățeni se vor prezenta la sediul comisariatului respectiv de poliție unde își au domiciliul și vor cere completarea imprimatelor. Primăria municipiului a instituit un birou de informațiuni (pe lângă fiecare comisariat din funcționarii săi și ai poliției și cei în drept vor fi serviți gratuit, ori prin slaf ori prin completarea imprimatelor.

Agenții recensori cari au distribuit buletinele se vor prezenta după data de 24 Aprilie la familiile respective pentru strângerea buletinelor și a listelor distribuite cari pe atunci trebuie să fie terminate și pentru a se face controlul asupra celor declarate în buletine.

Când vre-un cap de familie va arăta rea voință, refuzând să completeze buletinul, sau, se dovedește, la control că a completat formularul cu date false, atunci agentul recensor va raporta cazul imediat Comisiunii locale de recensământ, care va chema în judecată pe contravenient Comisiunea va cere aplicarea pedepselor prevăzute de art. 22 din legea Statisticii, aplică amendă dela 100—50.000 lei pentru cei cari refuză de a comunica datele cerute, sau amendă dela 1000 la 100.000 lei și închisoare de la o zi până la 15 zile pentru cei cari comunică date false, cu rea credință. Buletinul nu va fi completat, sau rectificat, în astfel de cazuri de către agent dela vecin, încheiând un proces-verbal ce se va păstra la dosarul de recensământ al comunei.

Deslusiri se pot primi la fiecare comisariat și la Primărie camera 91.

Toate lucrările ce se fac organele autorităților pentru public sunt gratuite și nimeni nu este în drept să ceară sau să primească vre-o retribuțiune.

(ss) OLARIU

Secretar com.

(ss) Dr. MARCOVICI

p. Primar.

Concertul Dnei Lya Pop.

Am arătat în numărul trecut al ziarului nostru că în seara zilei de 19. Aprilie, Dna Lya Pop va da un singur concert, care va avea loc în sala Paputului Cultural.

Publicul arădan va avea ocazie să audă de data aceasta, și pe D. Giacomo Borelli tenor dela Opéra din Milano, care va da concertul Dnei Lya Pop.

În program arii și bucați de: Wagner, Verdi, Puccini, Bizet, Tchaikovsky, Saint-Saens, etc.

Dna Lya Pop este destul de bine cunoscută publicului arădan și credem nu este nevoie să relevăm calitățile muzicale ale Dsaje. Nu găsim însă cuvinte prin cari am putea îndemna mai mult arădanii, să ia parte la acest concert ce-l da Dna Pop primul după cel proiectat anul trecut și care nu s'a putut ține din cauza unei ciocniri de tren a cărei victimă din nefericire a fost și Dsa.

Pumnul în gură

Nu există individ cu iubire de neam, să nu se revolte în întreaga ființă sa, când nu se permite, a face dovadă afirmativă a unor sale, când e vorba de binele și fericirea țării.

Nemulțumirea țării e la culme, și vezi cu ochii, cum se duc țara la prăpastie. Și dacă ridică cineva glasul, pentru a anunța primejdia, puternicii zilei îi pun pumnul în gură! Nu-i permite, să spună adevărul, nu-i permite, să arate cauzele răului și nu-i permite să arate măcar cauza, ce ne-ar scăpa din ghimarele acestui rău.

Acuzele se ridică cu nemiluita contra guvernării de ieri și de azi, acuze bazate pe dovezi. Și când răul se scoate la iveală cu bunul gând, de a-l îndrepta și delatura, în loc de sprijin, ți-se pune pumnul în gură!

Articolul „Politica reală”, publicat în „Românul”, prin care s-au dovedit ilegalitățile și corupția, ce se propagă din partea celor chemați, a apăra legea și a combate și stîrpi corupția.

Calomniatorul trebuie trimis în pușcărie. Dacă în articolul din chestiune sunt calomni, autorul trebuie dat judecării, ca să nu rămână nici un pic de umbră asupra celui învinovățit pe nedrept.

Pentru ce se ascunde, ce toată lumea știe? E vre-o regretare la mijloc? Cu greu cred. Dar să admitem. În acest caz, pentru ce se continuă cu ilegalitatea și jaful? Unde e libertatea cuvântului? Pentru ce sugrumarea lui? Un bun cetățean, care de fapt își iubește țara și neamul, nu sugrumă, ci dă cale adevărului.

Starea țării e de plâns. Pare că e un blăstăm dela D-zeu. Țară bogată, invidiată de alții a ajuns de bațjocură străinătății, spre bucuria dușmanilor noștri. Și când cetățeanul, cuprins de îngrijorare, cere îndreptarea răului, se trezește cu pumnul în gură!

Denunțarea răului e un răsuflet al nedreptății, de care suferă mulțimea. Și cât timp aceasta nemulțumire își are răsufletul sa, mai e timp de îndreptare. E târziu însă, când acest răsuflet va fi împedat cu pumnul! În acest caz nemulțumirea va lucra pe infundate, cea ce ar fi o mare primejdie pentru neam și țară.

Avem nădejdea, că lot începutul își are și sfârșitul său. În neamul românesc mai există atâta conștiință de sine și vitalitate, ca să nu tozeze timp îndelungat tirania de azi. Sigur, că înțelepciunea lui îi va arăta calea, pentru delaturarea acestei tiranii. Iar din acest moment va dispărea pentru totdeauna din Dicționarul românesc sălbatica expresie: pumnul în gură!

I. G.

† D. Popovici Beyreuth.

Zilele trecute s'a stins din viață în vârstă de 70 ani, D. Popovici-Beyreuth, directorul Operei Române din Cluj. Defunctul a fost unul dintre cei mai renumiți cântăreți români. Bariton wagnerian, pēla 1890 își începuse cariera la opera din Praga, de unde este chemat la Beyreuth, Berlin, München, Petersburg (Rusia) și în America. În acele vremuri era considerat ca cel mai perfect interpretator a rolului de bariton în operele lui Wagner. A întreținut o strânsă prietenie cu familia marelui compozitor german.

Născut la Bărlad, după o viață plină de succese repute pe cele mai de seamă scene ale lumii, se stinge la Cluj, unde a pus temelie operei, care sub înțeleapta sa conducere a ajuns să poată lua concursul cu orice instituție de acest gen din occident.

A fost glorificat de toate națiunile occidentului cult și printr'ânsul a fost glorificat geniul Român.

Descoperiți în fața mormântului proaspăt, cu inimă plină de durerea ce o simțim întotdeauna când oameni mari ai neamului nostru ne părăsesc cu cea mai adâncă pietate zicem: Să-i fie țărâna ușoară.

I. F.

Proiectul pentru armonizarea salariilor funcționarilor publici.

Așa zisul proiect al „armonizării” a trecut prin senat. După ce guvernul — în Ianuarie a. c. — a dăruit un moment atenția funcționarilor (lămânzi, ținuți la che-remiul guvernelor cu lefuri de mizerii) cu faimosul proiect, când toți funcționarii nu mai cereau pâine, ci se nizuiau să-și asigure un loc cât mai corespunzător în așezarea ierarhiei funcționarilor în Stat, (dacă mai există vre-o ierarhie) a urmat o pauză. Toată lumea credea, că în acest interval — care coincide cu supărarea Dlui Manoi-tescu pe fostul său stăpân — se va vedea serios acest proiect, punându-l la punct cu legile de calificări și retribuții ale funcționarilor din alte state mai vechi, și ținând cont de anomaliile semnalate de funcționari. Dar, de unde? Guvernul l-a ținut timp de 3 luni, pentru ca să tragă clapa funcționarilor, dându-le sporul numai dela 1 Aprilie, aducându-l acum la Senat fără nici o modificare, așa cum eșise de sub tipar în luna Ianuarie. Este un procedeu al pământului, care s'a mai văzut și sub alte guvernări. Și a fost adus la sfârșit de sesiune, când legile trec prin surprin-dere, tocmai pentru ca să nu se facă schim-

bări civilizate în el să rămână în concepția în care l'a conceput Dl Manoițescu «după îndelungate studii și cercetări». Un ora-tor majoritar îl compara cu o mare ré-formă, ca cea agrară d. e. Noi îl comparăm cu un proiect superficial menit să dea un paliativ de spor unor funcționari și să asig-ure altora o ierarhie superioară de cum ar merita. O lege de felul acesteia în alte state începe prin a organiza școli pentru pregătirea funcționarilor, precizând fiecare funcționar ce pregătire trebuie să aibă pen-tru a ocupa o funcțiune publică, câți ani se cere pentru a trece dintr'o clasă de sa-larizare în alta, până la ce clasă poate avansa fiecare, sau (mai bine zis maximum-ul clasei, fiecarei pregătiri, lucruri, cu cari Dl. Manoițescu, competent în inginerie ca și în finanțele publice, în organizarea de stat ca și în dogmele bisericii ortodoxe în aceeași măsură, nu și-a prea bătut capul. Singura dispoziție bună din proiect e aceea, că e tranzitoriu, și deci va da posibilitatea altor oameni, cari au mai avut ocazie să vadă astfel de legi aplicate în viața de stat — să-l perfecționeze.

Nați.

Să se respecte legile.

Bolnavii săraci trebuiesc îngrijiți gratuit.

În legea pentru organizarea Ministerului sănătății și ocrotirilor sociale care lege s'a votat și a apărut în Mon. Of. No. 68 din 1926, se prevăd măsurile de combaterea tuber-culozei, boală foarte răspândită la noi. Știm ce dezastru este pentru omenire tuber-culoza. Fiind ea a boală molipsitoare e supusă declarării obligatorii și totodată cei atinși de ea trebuiesc izolați, scoși din mij-locul celor sănătoși pentru a nu-i îmbol-năvi și pe aceștia. Legea spune: «Toți cei supuși obligațiunii de izolare, sau scoși din câmpul muncii prin faptul îmbolnăvirii lor, dacă sunt lipsiți de mijloacele de existență prin aceste măsuri au dreptul la un ajutor care se reprezintă un minimum de existență completând resursele bolnavului. Acest aju-tor se va da familiei în cazul când cel izo-lat este capul familiei și o întreține prin munca sa. Izolarea obligatorie este condi-ționată de acordarea acestor ajutoare. Sunt convins că aceasta dispoziție nu s-a dus la îndeplinire nici într'o comună din Ro-mânia Mare, deoarece comunele nu aprobă internarea în spitale nici celor mai conta-gioși, în contul Statului.

Iată în felul acesta legea rămâne li-teră moartă. Notarii comunelor eliberează nu certificate de paupertate nici celor mai lipsiții săteni. În felul acesta toți bolnavii săraci rămân pe mai departe în mijlocul familiei lășind mai departe infecția căci bol-navul nu poate să se interneze pe spesele lui proprii, neavând de unde plăti.

S'au comunicat sute de cazuri în zari li s'au vândut și perinele de pe pat nenoro-rociților, cari au fost tratați în Spitale și n'au putut plăti. Iată de unde vine groaza oamenilor de a fi trimiși în Spitale și ca urmare acestor știri insuportabile boalele molipsitoare se lătesc tot mai mult.

Primăriile și notariatele trebuie să aibe cunoștință de Regulamentul pentru funcțio-narea instituțiilor de asistență medicală care Regulament este sancționat și modi-ficat prin Înaltul Decret Regal No. 2928 din 8 Septembrie 1924 și promulgat în Monitorul Oficial No. 197 din 10 Septembrie 1924.

Acest regulament este și azi în vigoare și arată clar cari bolnavi se bucură de gratuitate în Spitalele Statului. Iată ce zice acest Regulament:

Artic. 5. Pe lângă cei lipsiți complect de mijloace se consideră ca neavând cu ce plăti căutarea în Spital toți cari vor proba printr'un certificat eliberat de per-ceptorul, primarul comunei și pe răspun-derea acestuia că atât ei cât și aceia cari au îndatorirea de a-i asista conform arti-colului precedent.

a) nu au pământ și venitul muncii lor ar fi suficient numai pentru întreținerea fa-miliei sau că venitul pământului sau orice alt venit imobiliar deasemenea este sufi-cient numai pentru întreținerea familiei.

b) că nu are un venit de orice natură ar fi mai mare de 1500 Lei lunar.

Artic. 6. zice: sunt scutiți de plată

a) bolnavii atinși de boală cu decla-rație obligatorie.

Fiind tuberculoză o boală cu declarație obligatorie este evident că tuberculozicii să-raci trebuiesc îngrijiți gratuit în Spitalele Statului.

Durere acestea dispozițiuni ale Regu-lamentului nu se respectă de către co-mune.

Ar fi timpul să se respecte legile de toți cetățenii acestei țări indiferent de po-ziția lor socială.

O execuție la Oradea-Mare.

Sâmbătă 9. Aprilie s'a făcut în Oradea-Mare o execuție unică în felul ei în anele justitiei.

Dna I. Mihaly, căreia i s'a frânt am-bele picioare într'o ciocnire de tren din stația Băile Felix a intentat proces de des-păgubire împotriva Direcției CFR pentru suma de 2,5 milioane Lei. Justiția i-a acor-dat o sumă de 764.465 Lei. Căile Ferate fa-când recurs la Curtea de Casație, această confirmă sentința, care devenise astfel de-finitivă.

Reclamanta cere, pe baza acestei sen-tințe, achitarea sumei de mai sus, la Casa C. F. din Oradea. Aceasta refuză iar advo-cații Dnei I. Mihaly cer execuție silită. Ju-decătoria încuviințează și odată cu auto-rizația advocații mai obțin și concursul for-ței publice.

Reprezentanții justiției, cu reprezentanții reclamantei, împreună cu agenții forței pu-blice înfățișându-se la casierul gării din Oradea i-au cerut acestuia achitarea sumei. Casierul refuzând agenții poliției au pro-cedat la spargerea casei de bani cu ajutorul unui mecanic. După terminarea acestei ope-rațiuni portării au ridicat suma de Lei 764.456 încheiând în acelaș timp și proces-verbal despre cele petrecute.

Cazul neobișnuit a produs senzație în întreaga țară. S'au sesizat și ministerale re-spective.

Mare eveniment sportiv

Clubul Sportiv Român „Gloria-CFR.” din Arad a reusit să închee un matsch de foot-ball-asociație cu echipa studenților dela universitatea din Oxford-City (Anglia) care se va disputa pe terenul clubului în 24. Aprilie prima zi de paști.

Informațiuni.

— **Scoala normală de fete**, a aranja în seara zilei de 10 Aprilie un festival artistic bine reușit. Programul ce s'a executat a fost compus din tablouri vivante, dansuri naționale, exerciții de gimnastică, coruri și recitări. În pauză s'au vândut bilete pentru tomboală, care a fost bine asortată, conținând frumoase obiecte, lucrări de eleve școlii. Atât încasările ce s'au efectuat din vânzarea bileteilor de intrare cât și a celor de tomboală, sunt destinate pentru mărirea bibliotecii școlare.

— **Primum la redacție** lucrarea profesorului Ermenegildo Paccagnella din Milano (101) — via Rovello 19, Italia, intitulată: „Umanizziamo l'insegnamento della musica, care se ocupă de noi principii didactice în studiul teoretic al pianului, orgii, compoziție și pedagogie muzicală. Lucrarea este publicată de revista Nouva didattica e pedagogia musicale din Milano.

— **În vederea sărbătorilor Paștelor** Administrația financiară din loc a dispus ca plata salariilor să se facă cu începere de la 14 Aprilie, pentru luna curentă.

— **Artiștii pictori din Satu-Mare** în frunte cu pictorul Român Aurel Popp cu scopul de a da posibilitate și păturilor de condițiuni sociale mai inferioare să ajungă în posesiunea operei de artă, pun la loterie 70 bucăți picturi, gravuri, aquarelle, pastele în valoare de 365.500 Lei. Tragerea lozurilor, cari se vând cu 2 lei bucata, va avea loc la 1 Iunie a. c. în sala mare a prefecturii din Satu-Mare. În afară de pictorul Popp mai contribuie cu lucrări și următorii artiști: Dna Ileana L. Krausz, Dnii Andrei Littecky și Alex. Sarkady.

Citiți și răspândiți
ziarul „Românul”

Caut profesor de limba română, pentru lecțiuni de schimb în limba germană — Adresa la administrație.

Caut cameră mobilată

cu intrare separată. A se adresa la administrația gazetei sub „Tinăr”

Tiglele cu renume mondial

„Bohn” din Jimbolea

se oferă spre vânzare în detal și engros de succesorii lui Iosif Miltver, Petre Crinity și Soția, reprezentanții fabricii „BOHN”, pe lângă cele mai ieftine prețuri. Comenzile se preiau în biroul nostru de pe teritoriul gării în fața fabricii Astra, care există de 30 ani. 23

CINEMA TOGRAF.

APOLLO
17—20 Aprilie: Patt & Patachon ca marinar.

URANIA
17—20 Aprilie: Harry Piel Intre animalele sălbatice.

Domnilor, trei feluri de mâncări la amiaz

2 feluri seara abonament 1200 Lei, pentru funcționari 1000 Lei. Rog sprijinul Dv. Maria Ponta Strada Teodoriu 4.

Cine cumpără mobile,

nu-i va părea rău pentru osteneală vizitând depozitul fabricii de mobile Klug, Aradul-nou

Cel mai frumos vopșeste și curată

Iosif Fick, institut de vopșit stoffe și curățire chimică. Arad, Strada Crisan No. 9. —

Simeon Klein si-a mutat

prăvălia de pălării pentru dame și bărbați din Piața Avram Iancu No. 21

In Strada Eminescu No. 3 In localul Soția lui Vidor.

Intrarea la Soția lui Vidor in caelaș loc.

Mobile cu plata'n rate, pe lângă prețul plățirii în numera se găsesc in Magazinul GARAI, Piața Avram I. 10.

Umbrele și geamantane de piele

vinde cel mai ieftin

„TRANSILVANIA”

magazin special de umbrele și geamantane.

A R A D,

Bulevardul Regina Maria No. 12. — Se repară ieftin umbrele.

„VICTORIA”

Institut de Credit și Economii Societate pe Acții.

Fondată la anul 1887.

Sediul Central: Arad, Bul. Reg. Ferdinand I. || Secția comercială și devize: Arad, Bul. Reg. Ferdinand I. No. 29. — Telefon: 177 și 763. Adr. telegr. „Victoria” || Telefon: 330, 520 și 860.

Sucursale: Chișineu-Criș, Șiria, Ineu, Radna, Rovine (Pecica) și Buteni - **Exposituri:** Săvârșin și Grăniceri (Oțlaca).

Capital societar și fonduri proprii Lei 50,000.000.

Resurse Lei 400,000.000.

Execută totfelul de operațiuni bancare.

Primește depunert spre fructificare în Lei, Dolari ori alte valute străine, pe libele și în cont-curent, pe lângă cele mai favorabile condițiuni.

Are legătură de cont curent cu toate băncile din Țară și corespondenți în toate centrele mari ale lumii.

Bancă autorizată pentru operațiuni de devize.

Intreprindere proprie „NORA” fabrică de mături și perii în Arad.